

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА

ЛАТИНСКИ ЕЗИК И МЕДИЦИНСКА ТЕРМИНОЛОГИЯ

(ЗА СПЕЦИАЛНОСТ МЕДИЦИНА И ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА)

1. Цел на обучението по дисциплината

Дисциплината „Латински език и медицинска терминология“, която се изучава в Медицински университет – Пловдив се различава от традиционното изучаване на чужд език. Тя служи за навлизане в сложната материя на специализираната терминология. Дава възможност за придобиване на знания по граматика на латинския език, за усвояване на термини от дисциплините анатомия, фармакология и др., свързани с обучението по медицина и дентална медицина. Обучението по латински език изгражда умения у студентите да превеждат самостоятелно диагнози, рецепти, ботанически и медицински термини, да разберат съдържанието им и самостоятелно да конструират такива.

По време на обучението си по латински език и терминология студентите следва да усвоят граматичен и лексикален минимум, който им помага да изучават специализирани дисциплини в горните курсове и да работят свободно с терминологията по специалността си.

В края на курса студентите трябва да знаят и могат следното:

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- да владеят минимум лексика, който да обслужва нуждите на други дисциплини;
- да владеят минимум от граматика, на базата на който да разбират диагнози;
- да умеят да ползват усвоения граматичен минимум за създаване на диагнози на латински език с позната и непозната лексика;
- да познават принципите на образуване на сложни термини в езика на клиниката, терапията и патологиите;
- да могат да декодират сложни термини;
- да могат сами да създават сложни термини;
- да са запознати с изискванията за изписване на рецепта и основните части на една рецепта;
- да могат да четат и разбират рецепти;
- да пишат рецепти.

2. Учебно съдържание на дисциплината

І курс, І семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ	ДАТА
1.	Азбука и произношение. Квантитет и ударение.	2 ч.	
2.	Категории на имената: род, число, падеж. Склонения на съществителните имена. Първо латинско склонение на съществителните имена. Първо гръцко склонение на съществителните имена. Синтактична структура на фраза	2ч.	
3.	Термини от старогръцкия език в медицинската терминология на латински . Начини за образуване. Транскрибиране от старогръцки на латински език. Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните имена от І склонение в латинския	2ч.	

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

	език.		
4.	Второ латинско склонение на съществителните имена. Второ гръцко склонение на съществителните имена.	2ч.	
5.	Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните имена от II склонение в латинския език.	2ч.	
6.	Прилагателни имена от първо и второ склонение. Минало страдателно причастие. Съгласувано и несъгласувано определение. Упражнения върху съществителните и прилагателните имена от първо и второ склонение и термините от старогръцки произход.	2ч.	
7.	Писмено изпитване	2ч.	
8.	Съществителни имена от трето консонантно склонение	2ч.	
9.	Съществителни имена от старогръцки произход (III гръцко склонение). Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните имена от трето консонантно склонение в латинския език. Прилагателни имена за положение в пространството, образувани със суфиксите -ior и -ius.	2ч.	
10.	Упражнения върху съществителните и прилагателните имена от трето консонантно склонение.	2ч.	

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

11.	Съществителни имена от трето вокално склонение. Съществителни имена от старогръцки произход (III гръцко склонение). Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните имена от трето вокално склонение в латинския език.	2ч.	
12.	Съществителни имена от трето смесено склонение. Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните от трето смесено склонение в латинския език.	2ч.	
13.	Прилагателни имена от трето склонение. Сегашно деятелно причастие.	2ч.	
14.	Степени за сравнение на прилагателните имена	2ч.	
15.	Преговор на съществителните и прилагателните имена от първо, второ и трето склонение. Упражнения.	2ч.	

ОБЩО: 30 ч.

ПРОГРАМА ЗА УПРАЖНЕНИЯ

I курс, II семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ	ДАТА
---	------	--------	------

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

1.	Преговор на изучените склонения на съществителните и прилагателните имена.	2 ч.	
2.	Склонение на съществителните имена от старогръцки произход – преговор и обобщение.	2 ч.	
3.	Съществителни имена от четвърто склонение. Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните от IV склонение в латинския език.	2 ч.	
4.	Съществителни имена от пето склонение. Термини от старогръцкия език, съответстващи на съществителните от V склонение в латинския език. Числителни имена.	2 ч.	
5.	Обобщение на особеностите в склоненията на съществителните и прилагателните имена.	2 ч.	
6.	Писмено изпитване	2 ч.	
7.	Глагол. Indicativus praesentis activi et passivi. Imperativus praesentis activi. Употреба на глаголи в рецептите.	2 ч.	
8.	Рецептура. Определение за рецепта. Части на рецептата. Фармакопея. Превод на рецепти от латински на български и от български на латински език. Съкращения, употребявани в рецептурата.	2 ч.	
9.	Наименования на лекарствените продукти. Лекарствени групи.	2 ч.	

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

10.	Химическа номенклатура. Ботаническа номенклатура.	2 ч.	
11.	Употреба на предлозите в медицинската терминология Предлози с Accusativus. Предлози с Ablativus.	2 ч.	
12.	Латински и гръцки префикси и суфикси.	2 ч.	
13.	Преговор на съществителните и прилагателните имена.	2 ч.	
14.	Преговор на термините от старогръцки произход. Преговор на рецептурата.	2 ч.	
15.	Подготовка за финален изпит.	2 ч.	

ОБЩО: 30 ч.

3. Предпоставки

Дисциплината започва от ниво начинаещи за студентите. В помощ на подготовката по латински език е предишно изучаване на романски езици.

Владееенето на друг чужд език също е добра предпоставка за овладяването на латинския език и терминологията на съответната специалност.

Добра основа е общото познание по анатомия на човешкото тяло, придобито в средното образование.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

4. Академични ресурси

Преподавателите по латински език са с магистърска и/или бакалавърска степен по класическа филология.

5. Материални ресурси

Интерактивна дъска, езикова лаборатория. Интернет връзка, стенен монитор, мултимедия. Платформа за електронно обучение, предоставена от МУ.

6. Лекционно обучение -няма

7. Лабораторни упражнения -няма

8. Семинарни упражнения: 60 часа упражнения.

- Придобиване на знания за имената в латинския език (съществителни, прилагателни, причастия, числителни) и тяхната употреба в терминологията.
- Придобиване на знания за глагола в латинския език и употребата на глаголни форми в рецептурата.
- Усвояване на термини от анатомията, фармакологията, патологията.
- Умения за превод от латински на български и от български на латински език на терминологични словосъчетания.
- Усвояване на словообразователните елементи от старогръцки произход, умение за конструиране на сложни термини и за разбирането им.
- Умения за четене и писане на диагнози и рецепти.
- Умения за разбиране на имената на заболяванията, анатомичната топография и лекарствата.

За семинарните упражнения, които се провеждат с цяла група, се препоръчва предварително литература – учебни помагала. Като методична форма се отдава предимство на работа в екип. Форми на обучение: упражнения, самоподготовка, дискусия на предварително определени от преподавателя домашни задания, които обучаващите се задължително подготвят.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

9. Информационни ресурси.

- Опрова Явора, Мирчев Димитър. 2019. Liber de medicis. Учебник по латински език за студенти по медицина и дентална медицина. Пловдив, Издателство на ПУ “Паисий Хилендарски. ISBN 978-619-202-479-6
- Опрова Я. 2018. Repetitorium Latinum. Workbook for students of pharmacy, medicine, dental medicine. Издателство “Лакс бук”. ISBN 978-619-189-103-0
- Латински език и фармацевтична терминология, Я. Опрова, Т. Петринска, С., 2010.
- Латински език – учебник за медицински специалности, Р. Миланов, Д. Мирчев, Пловдив, изд. „Макрос“, 2018.
- Repetitorium Latinum, Y. Oprova, Plovdiv, ;ax book, 2018.
- Nova terminologia medica polyglotta et eponymica, П. Г. Арнаудова, С., 2003.
- Lingua Latina Medicinalis, V. Nikolova, I. Koleva, София, 2000.
- Систематика на растенията, И. Киряков, С., 1999.
- Фармакотерапевтичен справочник, И. Ламбев, И. Крушков, С., 2010.
- Тестове и рецептурни задачи по фармакология – сборник, Л. Пейчев, Пл., 2008.
- Фармацевтична ботаника, Б. Стефанова-Гатева, И. Асенов, Й. Бенбасат, С., 2006.
- Специализирана енциклопедия на лечебните растения в България, авт. колектив, С., 2007, одобрена като учебно помагало от МОН.
- Латинско-български ботанически речник, А. Ташев, И. Илиева, София, изд. „Матком“, 2017.
- · Большой латинско-русский словарь, И. Х. Дворецкий, <http://linguaeterna.com/vocabula/>
- English Latin dictionary online <http://en.glosbe.com/en/la/>
- Изпълнителна агенция по лекарствата към Министъра на здравеопазването.
<http://www.bda.bg/>
- Caroli Linnaei Species plantarum. <http://www.gutenberg.org/files/20771/20771-h/20771-h.htm>

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

10. Контролни работи

Провеждане на две писмени изпитвания – едно през първия и едно през втория семестър, участие по време на упражнения, изпълнение на задачи за самостоятелна работа. *Първото включва съществителните и прилагателните имена и терминоелементи по първо и второ склонение. Вторият добавя и съществителните и прилагателните имена, както и клиничните терминоелементи по трето склонение.* По преценка на преподавателя – кратки писмени изпитвания по време на семестъра.

11. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Препоръчва се студентите да се подготвят периодично и постоянно, седмица за седмица. Препоръчва се заучаването на лексика да следва зададения в учебните помагала модел, който е утвърденият в практиката на усвояването на латинския език. Като част от работата в часовете се изискват периодичното и навременно попълване на работните пособия (учебници, уч. тетрадки и допълнително раздадени материали от преподавателя материали).

12. Сътрудничество между студентите и преподавателския екип

Това сътрудничество да се изразява в:

- Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, текущи трудности по усвояване на материала и възможности с индивидуална програма на учене да постигне повече.
- Възможност за разпределяне на индивидуални задачи с цел подпомагане на студента в усвояването на материята.
- Използване на приемните часове за консултации.
- Провеждане на факултативи.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.
- Провеждане на консултации по **конкретни въпроси**, при представяне на попълнени учебни помагала и материали.

13. Изпити

Курсът приключва с писмен изпит след края на втория семестър.

Текущите оценки, предвидени по учебен план на специалността, се дава за:

1. Поне две контролни текущи писмени работи – съответно по едно писмено изпитване, заложено по програма, през първия и втория семестър.
2. Участие в семинарните занятия и подготовката на определените от преподавателя домашни задания; оценки от кратки писмени изпитвания, по преценка на преподавателя.
3. Представяне на индивидуални презентации (по преценка на преподавателя).

14. Стандарти за оценяване:

- Отличен (6) – за добро познаване на информационните източници, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за решаване на сложни задачи, собствено мислене и аргументиране на решенията.
- Мн. добър (5) – за много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при сложни казуси задачи.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- Добър (4) – за овладени ключови и допълнителни знания за решаване на казуси и задачи, но без да може да ги развие до самостоятелно мислене;
- Среден (3) – за усвоени ключови знания и решения на прости задачи. – задължително владее на базови анатомични и клинични термини, преобразуване между единствено и множествено число, владее на клиничните терминоеlementи.
- Слаб (2) – не отговаря на нито едно от изискванията по-горе.

15. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна текуща оценка и се формира от:

1. оценка(и) от текущ контрол и самостоятелни задания; - средноаритметичната оценка от 2 писмени изпитвания за година по един на семестър формират заедно 40% от оценката (20% от първото и 20% от второто);
2. оценка от устни изпитвания в урочната работа и текущи контролни проверки и презентация (ако са били зададени) - допълваща крайната оценка – 10%;
3. оценка от финалния изпит – 50% от крайната оценка;

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

$Q_{\text{крайна оценка}} = k_1 * (Q_{\text{колоквиум1}} + Q_{\text{колоквиум 2}}) / 2 + Q_{\text{участие/текущ контрол}} * k_2 + Q_{\text{финален изпит}} * k_3$

$k_1 = 0,40$ $k_2 = 0,1$ $k_3 = 0,50$

Ако една от компонентите на крайната оценка е слаб 2, то крайната оценка е задължително слаб 2.

Компонентите, участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина, се определят от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината. При семестриален изпит писмените работи на студентите се оценяват анонимно. Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително.

Периодът, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати, е не по-дълъг от 5 работни дни след датата на изпита. Всяка дисциплина има характеристика, до която в този си вид се предоставя достъп на студента в началото на обучението. Това изискване се поставя в съответствие със ЗВО чл. 56. ал. 1, „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“. Академичният стандарт за учебна дисциплина бива утвърден посредством Решение на АС – Протокол No 9/26.11.2015 г. и се публикува на сайта на МУ - Пловдив.

***Департамент за езиково и
специализирано обучение***

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А

тел.: 032 602 888

director@dlst.mu-plovdiv.bg

***Department of Languages and
Specialised Training***

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv

phone: 00359 32 602 888

director@dlst.mu-plovdiv.bg
